

MANUEL JORBA

CURRICULUM VITAE

DADES PERSONALS

Nascut el 9 de maig de 1942, a Sant Esteve Sesrovires (Baix Llobregat). Domiciliat al carrer de Trelawny, 4, 10è 1a, 08003 BARCELONA.

Catedràtic emèrit de Filologia Catalana. Adscrit al Departament de Filologia catalana, Facultat de Filosofia i Lletres, de la Universitat Autònoma de Barcelona. N.R.P. 36.455.740.68.

DADES ACADÈMIQUES

1. Títols acadèmics

Llicenciatura en Filosofia i Lletres (secció de Filologia Romànica, subsecció Hispànica) 1968. Títol expedit per la Universitat de Barcelona el 27 de maig de 1969. Grau obtingut amb una memòria dirigida pel Dr. Antoni Comas i defensada el 24 de febrer de 1971: *Els textos poètics en llengua catalana del "Diario de Barcelona" (1792-1808)*, qualificada amb excel·lent per unanimitat.

Grau de doctor en Filologia Catalana obtingut amb una memòria dirigida pel Dr. Joaquim Molas i defensada el dia 17 de desembre de 1981: *Manuel Milà i Fontanals, crític literari*, qualificada amb excel·lent *cum laude* i premi extraordinari.

2. Cursos i seminaris rebuts

Universitat de Barcelona. 1964-1965. Cursos extraoficials de llengua i literatura catalanes, a càrrec, respectivament, dels professors Antoni M. Badia i Margarit i Antoni Comas.

Estudis Universitaris Catalans. 1965-1967 i 1968-1969. Cursos a càrrec dels professors Ramon Aramon i Serra (morfologia, sintaxi i edició de textos), Jordi Carbonell (sintaxi, literatura menorquina del segle XVIII), Miquel Coll i Alentorn (historiografia medieval), Jordi Rubió i Balaguer (pervivència de la literatura de to popular i tradicional) i, especialment, Joaquim Molas (poesia i narrativa dels segles XVIII-XX).

Estudis i Investigacions, S.A. 1966-1967. Cicle general de conferències, a càrrec, entre d'altres, dels professors Jordi Rubió i Balaguer, Josep Benet, Joan Fuster, Joaquim Molas i Sergi Beser. Seminaris dirigits pels professors Joaquim Marco (*El romanço i la novel·la popular*) i Joan-Lluís Marfany (*Revistes modernistes*).

Universitat Autònoma de Barcelona. 1970-1972. Cursos de doctorat amb els professors Sergi Beser (Textos crítics), Joaquim Molas (Narcís Oller i el Naturalisme) i Josep M. de Casacuberta (Edició de textos medievals).

3. Llocs docents

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA.

Ajudant (1-X-1970/30-IX-1971).

Adjunt contractat (dedicació exclusiva) (1-X-1971/31-XII-1973).

Encarregat de curs (nivell D) (1-I-1974/31-XII-1974).

Adjunt contractat (dedicació plena [exclusiva a efectes docents]) (1-I-1975/30-IX-1975).
Encarregat de curs (nivell C) (1-X-1975/30-XI-1977).

Adjunt interí (dedicació exclusiva) (1-XII-1977/30-X-1979).

Adjunt contractat (dedicació exclusiva) (1-XI-1979/30-IX-1982).

Catedràtic interí (d exclusiva) (1-X-1982/18-XII-1984).

Professor titular d'Universitat (dedicació a temps complet) (19-XII-1984/15-III-1989).

Catedràtic d'Universitat (dedicació a temps complet) (16-III-1989/30-V-1990).

4. Activitat docent

1969-1970:

Col·laboració en la càtedra de Llengua i literatura catalana en la disciplina de Tècniques de l'expressió escrita (UAB, Facultat de Lletres), i en el curs de Poesia contemporània (lliçó sobre *La pell de brau* de Salvador Espriu, CUG).

1970-1971:

Llengua catalana I (Gramàtica normativa i descriptiva).
Llengua catalana II (Història de la llengua i gramàtica històrica).
Narcís Oller i el Naturalisme (seminari quadrimestral).

1971-1972:

Llengua catalana I.

1972-1973:

Llengua catalana I.
Literatura catalana II (segles XVI a XIX).

1973-1974:

Llengua catalana II.
Literatura catalana II.

1974-1975:

Llengua catalana II.
Literatura catalana II.
Llengua i societat a la Catalunya dels segles XVIII i XIX (segon cicle).

1975-1976:

Literatura catalana medieval.

Catedràtic d'Universitat en comissió de serveis. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya: director de la Biblioteca de Catalunya (1-VI-1990/14-IX-1998).

Catedràtic d'Universitat en excedència per serveis especials. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya: director de la Biblioteca de Catalunya (15-IX-1998/31-XII-1999).

Catedràtic d'Universitat (dedicació a temps complet) (1-I-2000/30-IX-2004)

Catedràtic emèrit (1-X-2004/30-IX-2012)

Professor emèrit (1-X-2013/)

Literatura catalana I (del Modernisme als nostres dies).
Història de la literatura catalana: segles XVIII i XIX (per al Departament d'Història).

1976-1977:

Història de la literatura catalana.
La poesia catalana romàntica (segon cicle).

1977-1978:

Literatura catalana II.
La introducció del teatre romàntic a Catalunya (segon cicle).

1978-1979:

Literatura catalana II.
La Renaixença (segon cicle).

1979-1980:

Literatura catalana II.
El teatre del segle XIX (segon cicle).

1980-1981:

Literatura catalana II.
La poesia del segle XIX (segon cicle).

1981-1982:

Literatura catalana II.
Àngel Guimerà i el teatre romàntic (segon cicle).

1982-1983:

La poesia èpica els segles XVI-XIX (segon cicle).
El Naturalisme a Catalunya (tercer cicle).

1983-1984:

Literatura catalana II.
El moviment de Renaixença (segon cicle).

1984-1985:

Literatura catalana II.
La poesia èpica el segle XIX (segon cicle).

1985-1986:
Literatura catalana II.
El drama romàntic (segon cicle).

1986-1987:
Literatura catalana II.
La poesia romàntica (segon cicle).
Llengua i Renaixença (tercer cicle).

1987-1988:
Literatura catalana II.
El teatre del Barroc al Romanticisme (amb el Dr. Albert Rossich) (segon cicle).
Els Jocs Florals (tercer cicle).

1988-1989:
Literatura catalana II.
La poesia postromàntica (segon cicle).
Crítica i erudició fins a mitjan segle XIX (tercer cicle).

1989-1990:
Literatura catalana II.
Poesia (1833-1859) (segon cicle).
Fonts per a la definició de la Renaixença (tercer cicle).
Lo Gaytè del Llobregat (1841) (tercer cicle).

1997-1998:
De Cabanyes a Verdaguer: l'artista i la creació literària com a tema (tercer cicle).

1999-2000:
Poesia catalana del segle XIX (segon cicle).
Teatre català I: Teatre romàntic (segon cicle).
Literatura Catalana: Moviments (Romanticisme) (segon cicle).
Teatre romàntic: teoria, crítica, temes (tercer cicle).

2000-2001:
Literatura catalana del segle XIX (primer cicle)
Poesia catalana del segle XIX (segon cicle).
Crítica literària al segle XIX (segon cicle).
Tragèdia i drama al segle XIX (tercer cicle).

2001-2002:
Literatura catalana del segle XIX (primer cicle)
Poesia catalana del segle XIX (segon cicle).

Literatura Catalana: Moviments (Romanticisme) (segon cicle).
Teatre català I: Teatre romàntic (segon cicle).
Aproximació a la Renaixença (tercer cicle).

2002-2003:
Literatura catalana del segle XIX (primer cicle)
Poesia catalana dels segle XIX (segon cicle)
Literatura catalana aplicada: història del llibre (segon cicle)
Literatura i òpera (assignatura de campus)
Història de la crítica teatral i de la història del teatre vuitcentistes (tercer cicle)

2003-2004
Literatura catalana del segle XIX (primer cicle)
Poesia catalana dels segle XIX (segon cicle)
Teatre català I (segon cicle)
L'historicisme literari (1841-1879) (tercer cicle)
Literatura i música: l'òpera (postgrau al Conservatori de Badalona)

2004-2005
La comèdia i els gèneres afins en el teatre català (1860-1875) (tercer cicle)
Literatura i música: l'òpera (postgrau al Conservatori de Badalona)

2005-2006
L'historicisme literari en el teatre català (1856-1879) (tercer cicle)

2006-2007
Repercussió de la renovació literària del segle romàntic en l'òpera contemporània (segles XIX i XX) (tercer cicle)

2007-2008
Frederic Soler, parodista i parodiat: sàtira i paròdia en el teatre del seu temps (tercer cicle)

2008-2009
El tractament operístic del mite d'Orfeu (Master en arts escèniques)

2009-2010
El tractament operístic del mite d'Orfeu (Master en arts escèniques)

5. Participació en projectes d'investigació

Projecte 1996XT 00034 “La Renaixença”, finançat per la Generalitat de Catalunya, participat per Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Vic, Universitat Rovira i Virgili i Universitat de les Illes Balears. 01/1996-12-1998. Investigador responsable: Dr. Joaquim Molas.

Projecte 1999XT 00008 “La Renaixença”, finançat per la Generalitat de Catalunya, participat per Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Vic,

Universitat Rovira i Virgili, Universitat de les Illes Balears, Universitat d'Alacant i Universitat de Lleida. 01/2000-12/2001. Investigador responsable: Dr. Joaquim Molas.

Projecte 2001XT 00008 "La Renaixença", finançat per la Generalitat de Catalunya, participat per Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Vic, Universitat Rovira i Virgili, Universitat de les Illes Balears, Universitat d'Alacant i Universitat de Lleida. 01/2002-12/2003. Investigador responsable: Dr. Pere Farrés.

Grup de literatura catalana contemporània. Finançat pel Departament d'Universitats, Recerca i Societats de la Informació. Direcció General de Recerca. 2001-2002. Investigador principal: Dr. Jordi Castellanos.

Projecte BFF2002-01041 "L'escriptor i la seva imatge: projecció social de la literatura catalana contemporània", finançat pel Ministerio de Ciencia y Tecnología. 12/2/2002-12/2005. Investigador principal: Dr. Jordi Castellanos.

Projecte XT2003-00035 "Orientacions i tendències en les arts escèniques a Catalunya", finançat per la Generalitat de Catalunya, participat per Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona, Universitat Pompeu Fabra, Universitat Politècnica de Catalunya i Institut del Teatre. 2003-2005. Investigador responsable: Dr. Manuel Jorba (2003-febrer 2005) / Núria Santamaria (febrer 2005-desembre 2005)

Projecte HUM2004-0506/FILO. "El exilio italiano en España (años 1820-1840) y su contribución a la difusión del 'canon' romántico", finançat pel Ministerio de Ciencia y Tecnología, participat per Universitat de Girona, Université de Lausanne, Giunta Nazionale degli Studi Storici-Roma, Università di Firenze i Universitat Autònoma de Barcelona. 2004-2007 (29.900 euros). Investigador responsable: Dr. Giovanni Albertocchi (Nombre d'investigadors, 10).

Projecte HUM2005-01109/FILO. «Concepcions i discursos sobre la modernitat en la literatura catalana dels segles XIX i XX»

Entidad financiadora: Ministerio de Educación y Ciencia

Entidades participantes: Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Girona

Duración, desde: 2005 hasta: 2008 Cuantía de la subvención: 49.680 euros

Investigador responsable: Castellanos Vila, Jordi

Número de investigadores participantes: 18

Projecte FF/2008-03048. «Cultura i llengua a Catalunya»

Entidad financiadora: Ministerio de Educación y Ciencia (DGI)

Entidades participantes: Universitat Autònoma de Barcelona

Duración, desde: 2009 hasta: 2011 Cuantía de la subvención: 39.900

Investigador responsable: Castellanos, Jordi

Número de investigadores participantes: 20

Projecte FF12009-07158 (subprograma FISO. Plan Nacional de I + D + I)

«L'escola estètica catalana i les seves aportacions a l'estètica espanyola (1800-1936)».

Entidad financiadora: Ministerio de Educación y Ciencia (DGI)

Entidades participantes: Universitat Ramon Llull

Duración, desde: 2008 hasta: 2011 Cuantía de la subvención:

Investigador responsable: Roviró i Alemany, Ignasi

Número de investigadores participantes:

Projecte FFI2013-42674-P

TÍTULO: LA ESTETICA ESPAÑOLA: LAS IDEAS Y LOS HOMBRES (1850 - 1950)

ORGANISMO: UNIVERSITAT RAMON LLULL, FUNDACIO PRIVADA

CIF: G59069740

CENTRO: VICERRECTORADO DE INVESTIGACION Y TECNOLOGIA

PLAZO DE EJECUCIÓN: DEL 01/01/2014 AL 31/12/2016

TOTAL CONCEDIDO: 14.520,00 €
 Entidades participantes: Universitat Ramon Llull
 Investigador responsable 1: Ignasi Roviró Alemany
 Investigador responsable 2: Ramón Emilio Mandado Gutiérrez

Projecte FFI2011-25051
 «Escriptors Catalans de la República»
 Entidad financiadora: Ministerio de Educación y Ciencia (DGI)
 Entidades participantes: Universitat Autònoma de Barcelona
 Duración, desde: 2014 hasta: 2016 Cuantía de la subvención:
 Investigador responsable: Cassany, Enric
 Número de investigadores participantes:

6. Publicacions

Llibres i capítols de llibre

Selecció i estudi preliminar de Manuel MILÀ I FONTANALS, *Teoria romàntica*, Barcelona: Edicions 62, 1977 («Antologia Catalana», 88).

Selecció i estudi preliminar d'Emili VILANOVA, *Lo primer amor i altres narracions*, Barcelona: Edicions 62 i «La Caixa», 1980 («Les Millors Obres de la Literatura Catalana», 39).

Edició (amb Joaquim MOLAS i Antònia TAYADELLA) de *La Renaixença. Fonts per al seu estudi. 1815-1877*, Barcelona: Departament de Literatura Catalana de la Universitat de Barcelona / Departament de Filologia Hispànica de la Universitat Autònoma de Barcelona: 1984.

Manuel Milà i Fontanals, crític literari (Resum de tesi doctoral), Bellaterra: Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1984 («Tesis Doctorals»).

Manuel Milà i Fontanals en la seva època. Trajectòria ideològica i professional, Barcelona: Curial, 1984 [1985] («Biblioteca de Cultura Catalana», 54).

«La cultura popular». Joan ALEGRET i altres, *La Renaixença. Cicle de conferències fet a la Institució Cultural CIC de Terrassa, curs 1982/1983*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986 («Biblioteca Milà i Fontanals», 4), p. 75-88.

Història de la literatura catalana, vol. VII (dirigida per Joaquim MOLAS), Barcelona: Ariel, 1986; cap. I: «La Renaixença», p. 9-39; cap. II: «Llengua i literatura. 1800-1833», p. 41-75; cap. III: «El Romanticisme», p. 77-122; cap. IV: «Els Jocs Florals», p. 123-151; cap. V: «La poesia entre 1859 i 1880», p. 153-222; cap. X: «Crítica i erudició: Milà i la seva escola», p. 437-457; cap. XV: «El periodisme i l'assaig», p. 669-699.

L'obra crítica i erudita de Manuel Milà i Fontanals, Barcelona: Curial Edicions Catalanes / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989 («Textos i Estudis de Literatura Catalana», 17).

Manuel Milà i Fontanals, crític literari, Barcelona: Curial Edicions Catalanes / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991 («Textos i Estudis de Literatura Catalana», 23).

«Literatura, llengua i Renaixença. Models literaris i influències culturals». P. GABRIEL, dir., *Història de la cultura catalana*, vol. V. *Naturalisme, positivisme i catalanisme. 1860-1890*, Barcelona: Edicions 62, 1994, p. 55-114.

«Aproximació a l'obra de Jacint Verdaguer». *150 aniversari. Jacint Verdaguer (1845-1995)*, Barcelona: Institució de les Lletres Catalanes, 1995, p. 5-15.

«Barcelona: pensament i vida cultural. 1833-1897». J. SOBREQÜÉS I CALLICÓ, dir., *Història de Barcelona*, vol. VI. *La ciutat industrial (1833-1897)*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana / Ajuntament de Barcelona, 1995, p. 250-287.

«Literatura, llengua i Renaixença: la renovació romàntica». P. GABRIEL, dir., *Història de la cultura catalana*, vol. IV. *Romanticisme i Renaixença. 1800-1860*, Barcelona: Edicions 62, 1995, p. 77-132.

«La figura de la dona en la literatura romàntica a Catalunya (El temps de *l'Escola Provincial*)». Pilar VÉLEZ i altres, *La dona i el Romanticisme*, Barcelona: Museu Frederic Marès, 1996 [1997] («Quaderns del Museu Frederic Marès», 1), p. 11-35.

«El prestigi de “La patria” d'Aribau» i «La Renaixença». B. de RIQUER I PERMANYER, dir., *Història. Política, societat i cultura dels Països Catalans*, vol. VI. *La gran transformació. 1790-1860*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1997, p. 342-343 i 354-355.

«La Renaixença i els Jocs Florals». G. BORDONS i J. SUBIRANA, ed., *Literatura catalana contemporània*, Barcelona: Ediuoc/ECSA, 1999, p. 17-23.

«Romanticisme i Renaixença». F. FONTBONA, M. JORBA, ed., *El Romanticisme a Catalunya. 1820-1874*, Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura; ECSA [Pòrtic], 1999, p. 16-25.

«Aproximación a la obra de Verdaguer». VILAJOANA, Jordi [et al.]. *Verdaguer. Un genio poético*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2003, p. 25-40.

«Cultura a la segona meitat del segle XIX. De la plenitud al final de la Renaixença». Joan Requesens i Piquer, ed. *Jacint Verdaguer, poeta i prevere*. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2003, p. 17-41.

«La Renaixença». Julia Butiñá Jiménez i Joan Ribera Llopis, coords. *Literaturas hispánicas no castellanas, I. Literatura catalana. Literatura catalana moderna*. Madrid: E-excellence. Liceus. El Portal de las Humanidades [Recurs electrònic: www.Liceus.com], 2005. Cap. I, 17 p.

«Poesía. Jacint Verdaguer». Julia Butiñá Jiménez i Joan Ribera Llopis, coords. *Literaturas hispánicas no castellanas, I. Literatura catalana. Literatura catalana moderna*. Madrid: E-excellence. Liceus. El Portal de las Humanidades [Recurs electrònic: www.Liceus.com], 2005. Cap. II, 23 p.

«Presentació de *Biblioteca de Catalunya. 100 anys. 1907-2007*». Conferències en el centenari de la Biblioteca de Catalunya (1907-2007). Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2008, p. 7-13.

«Notes sobre l'ús literari de la llengua catalana i la castellana a Catalunya. A propòsit de Manuel de Cabanyes». A : Xavier Solà de Andrés et alii. *Manuel de Cabanyes (1808-1833) i el romanticisme català*. Vilanova i la Geltrú: Biblioteca Museu Victor Balaguer, 2009, p. 51-65.

«Manuel Milà i Fontanals: l'estètica al marge dels manuals d'estètica». Ignasi Roviró Alemany, ed. *Estètica catalana, estètica europea. Estudis d'estètica: entre la tradició i l'actualitat*. Barcelona: PPU, 2011 [2012], p. 81-104.

«Epíleg» a Joan Estelrich. *Dietaris*. A cura de Manuel Jorba. Barcelona: Quaderns Crema, 2012, p. 563-593.

A propòsit de la primeríssima recepció de «La pàtria» d'Aribau (1833-1859). Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, 2013.

Verdaguer davant el Vuit-cents català, de l'Acadèmia estant: entorn del «Record necrològic de Joaquim Rubió i Ors» (1902. Discurs llegit el dia 12 de juny de 2014 en l'acte de recepció pública de l'acadèmic electe Dr. Manuel Jorba a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Discurs de contestació de l'acadèmic numerari Dr. Joaquim Molas. Barcelona: Reial Acadèmia de Bones Lletres, 2014.

(Amb BELTRAN, Vicenç.) *Reports de la recerca a Catalunya 2003-2009. Filologia catalana: literatura.* Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2014, 46 p. (Recurs electrònic: https://www.iec.cat/reports/reports3/Literatura_03-09_definitiu.pdf)

«Els primers anys de Joan Estelrich a Barcelona, (quasi) per ell mateix. A: PLA, Xavier (ed.). *El món d'ahir de Joan Estelrich* : Dietaris, cultura i acció política. València: Universitat de València, 2015, p. 35-69.

«Discurs de contestació». A: MARTÍ I CASTELL, Joan. *Josep Pin i Soler: el personatge i la competència lingüística* : Discurs llegit el dia 20 d'abril de 2017 en l'acte de recepció pública de Joan Martí i Castell a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i discurs de contestació de Manuel Jorba. Barcelona: Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, 2017, p. 189-198.

«Els fons bibliogràfics». A: Sergio Vila-Sanjuán (ed.). *El Palau de l'Humanisme : Cent anys de bones lletres al Palau Requesens.* Barcelona: Editorial Comanegra, 2017, p. 177-182.

«Discurs de contestació». A: TOMAS I VIDAL, Margalida. *L'Acadèmia de Bones Lletres als anys cinquanta del segle XIX* : Discurs llegit el dia 8 de febrer de 2018 en l'acte de recepció pública de Margalida Tomàs i Vidal a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i contestació de l'Acadèmic numerari Manuel Jorba. Barcelona: Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, 2018, p. 83-91.

(Amb SOLÉ BORDES, Joan.) *Manuel Milà i Fontanals 1818-1884. Edició commemorativa del segon centenari del seu naixement.* Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs, 2019.

Estudis inclosos en diccionaris especialitzats, en actes de congressos i en publicacions miscel·lànies

Col·laboracions al *Diccionari de la literatura catalana*, publicat sota la direcció de Joaquim MOLAS (1965-1971) i Josep MASSOT I MUNTANER (1977-1979), Barcelona: Edicions 62, 1979 («Cultura Catalana Contemporània», IX); s.v.s. «Abella, Delfi», «Alcover i Sureda, Antoni M.», «Almerich, Lluís», «Aramon i Serra, Ramon», «Badia i Margarit, Antoni M.», «Baixeras, Josep A.», «Bastero i Lledó, Antoni de», «Be Negre, El», «Bibliofília», «Calveras, Josep», «Capellà Roca, Pere», «Carbó, Joaquim», «Carbonell, Jordi», «Carbonell i Gener, Josep», «Casas, Joaquim», «Comte Arnau, El», «Conte», «Coromines, Joan», «Corona de Aragón, La», «Fèlix Cucurull», «D'Ací i d'Allà», «Diario de Barcelona», «Duran i Reynals, Eudald», «Esteve i Subietlos, Joaquim», «Estudio», «Estudis Universitaris Catalans», «Fabra, Pompeu», «Ferrerres, Ignasi», «Gili i Gaya, Samuel», «Goethe als Països Catalans», «Guerra Gran, la», «Hurtado, Odó», «Jordana Cèsar August», «Jori, Romà», «Jutglà i Font, Antoni», «Llor, Miquel», «Macià, Carles», «Martínez Ferrando, Jesús Ernest», «Merli, Joan», «Millàs i Vallicrosa, Josep M.», «Mirador», «Moll, Francesc de Borja», «Muñoz Espinalt, Carles», «Navarro-Costabella, Josep», «Papitu», «Pedrell, Felip», «Pena, Joaquim», «Pla i Cargol, Joaquim», «Poble Català, El», «Prat i Ubach, Pere», «Publicitat, La», «Revista», «Revista de Bibliografia Catalana», «Rexach, Baldiri», «Roure-Torrent, Josep», «Rubió i Balaguer, Jordi», «Santamaria, Joan», «Serra d'Or», «Serrahima, Maurici», «Soldevila, Carles», «Tasis, Rafel», «Trabal, Francesc», «Trobadors moderns, Los», «Trobadors nous, Los», «Vallès, Emili», «Vanguardia, La», «Vernet, Maria Teresa», «Veu de Catalunya, La» i «Violeta de Oro, La».

Col·laboracions a *Ictíneu. Diccionari de les ciències de la societat als Països Catalans*, publicat a cura de Francesc ARTAL, Pere GABRIEL, Enric LLUCH i Francesc ROCA, Barcelona: Edicions 62, 1979 (“Cultura Catalana Contemporània”, VIII); s.vs. «Aguiló, Marià», «Casacuberta, Josep M. de», «Milà i Fontanals, Manuel», «Miquel i Planas, Ramon», «Roca i Cornet, Joaquim» i «Romanticisme».

Col·laboració al *Diccionari Larousse Català*, vol. 9, Barcelona: Edicions 62, 1992; s.v. «Renaixença».

Col·laboracions al *Diccionari d'historigrafia catalana*, publicat a cura d'Antoni SIMON, Barcelona: Proa, 2003; s.vs. «Biblioteca de Catalunya», «Milà i Fontanals, Manuel», «Molas, Joaquim» i «Rubió i Ors, Joaquim».

Col·laboracions a *Catalunya durant el franquisme. Diccionari. Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica (CEFID)*. Vic: Eumo Editorial, 2006; s. vs. «Biblioteca Central» i «Biblioteques».

Col·laboració a *Diccionario biográfico español*, vol 35. Madrid: Real Academia de la Historia, 20...; s. v. «Milá y Fontanals, Manuel».

Col·laboracions (i assessoria per al segle XIX) al *Diccionari de la literatura catalana*, dirigit per Àlex BROCH. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2008; s. vs. «Aguiló i Cortès, Tomas», «Andreu i Fontcuberta, Josep», «Antologies literàries del segle XIX», «Aribau i Farriols, Bonaventura Carles», «Arnau i Pascual, Josep Maria», «Arús i Arderiu, Rossend», «Balari i Jovany, Josep», «Bassegoda i Amigó, Ramon-Enric», «Bastús i Carrera, Vicenç Joaquim», «Bedós i Arnal, Francesc de Paula», «Bedós i Gavalrà, Francesc de Paula», «Bertran i Bros, au», «Blanxart i Camps, Josep», «Brunet i Bellet, Josep», «Calvet i de Budallès, Damas», «Camprodon i Safont, Francesc», «Canalejas y Casas, Francisco de Paula», «Carbó i González, Joan Francesc», «Carreras i Lastortras, Lluís», «Cornet i Mas, Gaietà», «Corrons, Ignasi», «Cortils i Vieta, Josep», «Duran i España, Joan», «Farrés i Arderiu, Pere», «Febrer i d'Armenteras, Francesc de P. de», «Ferré i Prats, Josep», «Giró i Torà, Josep», «Idil·lis i cants místics», (amb Xavier SOLÀ DE ANDRÉS) «Juncosa i Mestre, Josep», «Lasarte i Rodríguez-Cardoso, Manuel de», «Lidforss, Edvard», «Llausàs i Mata, Josep», «Marull i Savall, Francesc d'Assís», «Mas i Otzet, Francesc de», «Masferrer i Arguimbau, Francesc de Paula», «Masferrer i Arguimbau, Josep», «Masriera i Colomer, Artur», «Menéndez Pelayo, Marcelino», «Milà i Fontanals, Pau», «Miró i Manent, Ignasi Ramon», «Monner i Sans, Ricard», «Muns i Castellet, Francesc», «Nadal i Canudas, Lluís Bertran», «Nanot i Renart, Pere», «Orga i Pinyana, Josep d'», «Pagès i de Puig, Anicet de», «Pagès i Montllor, Joan Antoni», «pagesa virtuosa, o Vida de Lluïsa Deschamps, La», «Palau i Català, Melcior de», «Palet i Oliver, Josep», «pàtria. Trobes, La», «Permanyer i Tuyet, Francesc», «Piferrer i Fàbregas, Pau», «Prats i Bosch, Pere», «Puymaigre, Théodor Joseph Boudet, comte de», «Recuerdos y bellezas de España», «Rierola i Masferrer, Francesc», «Roca i Farreras, Josep-Narcís», «Sardà i Salvany, Fèlix», «Serra i Campdelacreu, Josep», «Serra i Marsal, Josep Maria», «Sismondi, Jean Charles Léonard Simonde», «Sitjar i Bulcegura, Joan», «Sitjar i Bulcegura, Joaquim», «Soler i Palet, Josep», «Tayadella i Oller, Antònia», «Tolrà de Bordas, Josep», (amb Miquel SITJAR) «Torrent i Garriga, Domingo», «Tourtoulon, Charles, comte de», «tradicció catalana, La», «trobadors moderns, Los», «trobadors, nous, Los», «Vayo, Estanislau de Kostka» i «Vila i Sala, Antoni».

Col·laboracions al *Diccionari biogràfic de l'Acadèmia de Bones Lletres*. Obra dirigida per Pere Molas, Eulàlia Duran i Josep Massot. Barcelona: Reial Acadèmia de Bones Lletres, 2012; s. vs. «Aribau, Bonaventura Carles», «Milà i Fontanals, Manuel», «Muns i Serinyà, Ramon», «Sardà i Lloret, Joan» i «Yxart i de Moragas, Josep».

«Actituds davant de la llengua en relació amb la Renaixença». *Actes del Sisè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Roma, 28 setembre - 2 octubre 1982*, a cura de Giuseppe TAVANI i Jordi PINELL, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983 (“Biblioteca Abat Oliba”, 31), p. 127-151.

«Sobre els dos *Romancerillos* de Manuel Milà i Fontanals». *Estudis de llengua i literatura catalanes oferts a R. Aramon i Serra en el seu setantè aniversari*, IV. Barcelona: Curial Edicions Catalanes, 1984 (= *Estudis Universitaris Catalans*, XXVI), p. 93-121.

«El Llobregat en dos moments de la literatura catalana». *Què en farem del Llobregat? III Jornades d'Estudis sobre el Baix Llobregat*, Martorell: Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, 1984, p. 93-96.

«Dos poemes inèdits de Joaquim Rubió i Ors». *Manuel Jover i de Dorda us desitja un bon Nadal i un venturós Any Nou*, Barcelona: [edició privada], 1987, [p. 6-7].

«La polèmica de l'origen felibre o autòcton de la Renaixença». *Actes del Vuitè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Tolosa de Llenguadoc. 12 - 17 setembre 1988*, vol. I. Edició a cura d'Antoni M. Badia i Margarit i Michel Camprubí, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989, ("Biblioteca Abat Oliba", 77), p. 343-363.

«Presentació». *Fira Europea de Llibreries Antiquàries*, Barcelona: A.I.L.A., 1992, p. VII.

«El procés crític: intuïció i mètode». Enric BOU, Ramon PLA, coordinadors, *Creació i crítica en la literatura catalana. Intervencions en les Comunicacions celebrades a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona els dies 5 i 15 de març de 1991*, Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana, 1993, p. 205-214.

«Presentation». *Biblioteca de Catalunya. The Changes at the National Library of Catalonia. Barcelona (Spain), 1993*. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 1993, p. 5.

[«Discurs»]. *Les sales de lectura de la Biblioteca de Catalunya. Discursos inaugurals. 20 de setembre de 1994*, Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 1995, p. 11-14.

«Presentació» d'*Epistolari de M. Milà i Fontanals*. Volum III (1881-1884). Correspondència recollida i anotada per Lluís Nicolau d'Olwer, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1995, p. 1-4.

«De la literatura moderna a la contemporània. Esbós de panorama parcial dels estudis de Joaquim Molas, precedits d'un assaig de filípica». A: *A Joaquim Molas*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996, p. 97-104.

«Una evocació necessària». A: *IV Fira Internacional del Llibre Antic*, Barcelona: A.I.L.A., 1996, p. 9.

«Els romanticismes de Catalunya». A: M. JORBA, A. TAYADELLA i M. COMAS, ed., *El Segle Romàntic. Actes del Col·loqui sobre el Romanticisme. Vilanova i la Geltrú, 2, 3 i 4 de febrer de 1995*, Vilanova i la Geltrú: Biblioteca Museu Víctor Balaguer, 1997, p. 209-248.

[«Discurs»]. A: *Inauguració de les obres de remodelació i d'ampliació de la Biblioteca de Catalunya. Discursos inaugurals. 9 de setembre de 1998*, Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 1999, p. 7-12.

«Els corrents provincialistes i la Renaixença». Paolo MANINCHEDDA, ed., *La Sardegna e la presenza catalana nel Mediterraneo. Atti del VI Congresso (III Internazionale) dell'Associazione Italiana di Studi Catalani. Cagliari 11-15 ottobre 1995*, vol. II, Càller: Cooperativa Universitaria Editrice Cagliariitana. C.U.E.C., 1998 [1999], p. 92-113.

«The National Library of Catalonia: A New Organization in a Renovated Building - An assessment». M.-F. BISBROUCK, ed., *Library Buildings in a Changing Environment. Proceedings of the Eleventh Seminar of the IFLA Section on Library Buildings and Equipment. Shanghai, China, 14-18 August 1999*, Munic: K.G. Saur, 2001, p. 207-215.

«Pròleg». A: M. COMAS I GÜELL, *Lectura i biblioteques populars a Catalunya (1793-1914)*, Barcelona: Curial Edicions Catalanes / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001, p. 7-9.

«Presentació». A: JOAN CARRERES I PÉRA. *El goigs de mossèn Cinto*. Barcelona: Editorial Claret, 2003, p. 9-10.

«La literatura catalana en les lliçons de literatura espanyola de Manuel Milà i Fontanals». *Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història*, I, Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2003 p. 573-587.

«El coneixement de la literatura alemanya en l'àmbit català (1833-1847)». Berta Raposo Fernández, José-Antonio Calañas Contintente i Grupo Oswald, ed. *Paisajes románticos: Alemania y España*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2004, p. 52-71.

«Presentació de les Jornades a l'Institut del Teatre» (amb Jordi FONT). Jaume AULET, Francesc FOGUET i Núria SANTAMARIA (ed.). *Una tradició dolenta, maleïda o ignorada? I Jornades de debat sobre el repertori teatral català*. Lleida: Punctum & GELLC, 2006, p. 17-19.

«Magí Morera i Galícia, traductor de Shakespeare: dues traduccions inèdites». William Shakespeare. *La Tragèdia de Juli Cèsar i La Tragèdia de Macbeth*. Traducció de Magí Morera i Galícia. Edició a cura de Manuel Jorba. Il·lustracions de Manuel Boix. Barcelona: Associació de Bibliòfils de Barcelona, 2006, p. IX-XVIII (reed., amb alguna modificació i correcció: Lleida: Pagès, editor, 2009, p. IX-XVIII).

«Presentació». A: Francesc Pujols. *El mal del separatismo catalán. Opúsculo por Augusto de Altozanos*. Presentació i edició de Manuel Jorba. Martorell: Fundació Francesc Pujols, 2007, [p. 5-6].

«La receptivitat de l'òpera italiana durant el primer romanticisme. Una aproximació a l'àmbit barceloní». Francesc CODINA, Ramon PINYOL, Antoni TORT i Miquel TUNEU, ed. *Miscel·lània Ricard Torrents. Scientiae patriaeque impendere vitam*. Vic: Eumo Editorial. Universitat de Vic. Eumogràfic, 2007, p. 282-300.

«Els escriptors en les memòries de Joaquim M. Sanromà. Notes per a un estudi». Ramon Panyella (ed.). *La projecció social de l'escriptor en la literatura catalana contemporània. Actes del Congrés Internacional «La projecció de l'escriptor en la literatura catalana contemporània. Barcelona/Bellaterra, 26, 27 i 28 d'octubre de 2005*. Lleida/Bellaterra: Punctum & Grup d'Estudis de Llengua i Literatura Catalanes, 2007, p. 165-177.

«Introducció. L'ull de la mosca: les múltiples mirades sobre Francesc Pujols». Teresa Amat, Francesc de Castro i Manuel Jorba, ed. *Francesc Pujols: llums i ombres*. Martorell/Vilafranca del Penedès: Fundació Francesc Pujols/Edicions i Propostes Culturals Andana, SL, 2008, p. 13-31.

«Entre *El Europeo* (1823-1824) i *La Abeja* (1862-1870). Alguns aspectes de la influència de la literatura alemanya a Catalunya». Arnau Pons i Simona Skrabec, ed.). *Carrers de frontera. Passatges de la cultura alemanya a la cultura catalana*. Vol. II. Barcelona: Institut Ramon Llull, 2008, p. 238-239, 242-243.

«Femineïtat i feminisme segons Paulina Pi de la Serra». *Congrés Internacional. Escripores republicanes. Gènere i modernitat a la Catalunya contemporània. Comunicacions*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània. [Recurs electrònic: www.traces.uab.es/gelcc/escripores], 2009. 13 p.

«Pròleg». Ramon Marrugat Cuyàs. *La poesia en català de Manuel Milà i Fontanals*. [Vilafranca del Penedès]: Institut d'Estudis Penedesencs, 2010, p.7-9.

«Un arxiu per a unes memòries: el fons Joan Estelrich de la Biblioteca de Catalunya». *Actes de les Jornades d'Estudi sobre Joan Estelrich. Palma-Felanitx 17, 18 i 24 d'octubre de 2008*. Barcelona: PAM, 2010, p. 155-183.

«Pròleg» a Joan Solé i Bordes i Silvia Amigó, ed. *Actes del simposi Manuel Milà i Fontanals. Claustre de Sant Francesc. Vilafranca del Penedès, 12 i 13 de maig de 2010*. Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs, 2011, p. 7-13.

«Introducció: Els (pocs) llibres de Milà i l'(abundós) arxiu personal», dins Silvia Coll-Vinent i Isabel de Colmenares, ed. *El llegat Milà i Fontanals a la biblioteca Episcopal de Barcelona*. Barcelona: Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull, 2011, p. 11-42.

«Malvasia i teatre», dins *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Sitges. Homenatge a Josep Roca-Pons (14-15 de maig de 2010)*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2012, p. 31-52.

«El 50è aniversari de la mort de Francesc Pujols». A: Espadaler, Anton [et al.]. *Francesc Pujols en el cinquantenari de la seva mort*. Vilafranca del Penedès: Edicions i Propostres Culturals Andana, 2015, p. 9-13.

«Milà i Fontanals, penedesenc: llengua, poesia, folklore, història». A: [Ramon Marrugat; Joan Solé Bordes (ed.)]. *La llengua del Penedès: del vocabulari i la toponímia al folklore i la literatura : XXVI Jornades d'Estudis Penedesencs celebrades del 21 d'octubre al 25 de novembre del 2016*. Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs, 2019, p. 13-34.

Articles i ressenyes en publicacions periòdiques

«Aiguafort del XII, de Joan Vila Casas». *Serra d'Or*, VIII (1967), 717 (ressenya).

«Avui es parla de mi, de Manuel de Pedrolo». *Serra d'Or*, IX (1967), 512 (ressenya).

«L'alegra festa ... [i] Adéu, abans d'hora, de Ramon Folch i Camarasa». *Serra d'Or*, XI (1969), 57-58 (ressenya).

«Cadí, una nova col·lecció de novel·la» (amb Joan ALEGRET), *Serra d'Or*, XI (1969), 657-658 (ressenya).

«Els Lluïsos, de Jordi Coca». *Serra d'Or*, XV (1973), 184 (ressenya).

«Martí de Riquer, *Literatura catalana medieval*». *Miscellanea Barcinonensia*, XII, 35 (1973), 146-147 (ressenya).

«L'obra poètica de Clavé i el seu impacte». *Serra d'Or*, XVI (1974), 885-888.

«Noves publicacions sobre la literatura catalana del segle XIX». *Els Marges*, 4 (1975), 88-97.

«Jordi Sarsanedas, *Mites*, 2ª edició ... [i] *L'Eduard el Mariner i el país de sota l'aigua*», *Els Marges*, 9 (1977), 122-123 (ressenya).

«Jeroni Conques, *Llibre de Job*. Versió del segle XVI», *Els Marges*, 10 (1977), 120-121 (ressenya).

«Francesc Parcerisas, *Dues suites*. Epileg de Josep Miquel Sobré». *Els Marges*, 10 (1977), 124-125 (ressenya).

«Catalunya 1976. Llibre de l'any». *Els Marges*, 11 (1977), 117-118 (ressenya).

«Joan Pons i Marquès, *Crítica literària*, vol. I. Pròleg de Miquel Dolç ...; vol. II. Pròleg de Joan Baptista Bertran». *Els Marges*, 11 (1977), 119-120 (ressenya).

«Josep Pla, *Obra completa*, vol. XXXI: *Articles amb cua* ...; vol. XXXII: *Prosperitat i rauxa de Catalunya* ... ». *Els Marges*, 14 (1978 [1979]), 123-124 (ressenya).

«Una nació sense estat, un poble sense llengua?» (amb Joan A. ARGENTE, Jordi CASTELLANOS, Joaquim MOLAS, Josep MURGADES, Josep NADAL i Enric SULLÀ), *Els Marges*, 15 (1979), 3-13.

«Sobre la llengua catalana al final de l'Antic Règim: el *Diario de Barcelona* (1792-1808)». *Els Marges*, 17 (1979 [1980]), 27-52.

«Josep Coll i Vehí, en l'òrbita de Víctor Balaguer». *Punt Diari*, 1000 (15-V-1982) (article divulgatiu).

«Les idees de Manuel Milà i Fontanals sobre teatre». *Els Marges*, 25 (1982 [1983]), 23-43.

«Un filòleg irrepetible de la Renaixença». *El País. Quadern* (15-VII-1984) (article periodístic).

«Alessandro Manzoni y la literatura catalana». *La Vanguardia* (7-III-1985) (article periodístic).

«Transmissió i significació del cançoner [de Nadal]». *Revista Musical Catalana*, 2ª època, III (1986), 1.124-1.125.

«Introducció a l'èpica catalana del segle XIX». *Anuari Verdaguer*, [1] (1986 [1987]), p. 11-33.

«Manuel Milà i Fontanals, impulsor del Romanticisme». *Faig*, 28 (1987), 51-59.

«La Universitat de Barcelona i la Renaixença». *L'Avenç*, 110 (desembre de 1987), 20-23.

«Jaume Collell i *La gent de l'any vuit*». *Anuari Verdaguer*, [3] (1988 [1989]), p. 121-132.

«Manuel Milá y Fontanals en la encrucijada de la filologia europea moderna». *Boletín de la Real Academia Española*, LXIX (1989 [1990]), 493-513.

«Biblioteca de Catalunya. Una eina per a la protecció i difusió de la llengua». *El Periódico* (25-I-1990) (article divulgatiu).

«El Museu del Llibre Frederic Marès de la Biblioteca de Catalunya». *Avui* (18-IX-1991) (article divulgatiu).

«Morera i Galícia, traductor de Shakespeare: fragments de les versions inèdites de *Macbeth* i *Juli Cèsar*». *Urc*, 6 (1991 [1992]), 61-78.

«La Biblioteca de Catalunya, difusora de la cultura catalana». *El Periódico* (24-I-1992) (article divulgatiu).

«Biblioteca de Catalunya: les raons d'un projecte d'obres». *Item. Revista de Biblioteconomia i Documentació*, 10 (1992), 50-57.

«L'Arxiu Joan Maragall». *Avui* (11-V-1993) (article divulgatiu).

«The Biblioteca de Catalunya, national library of Catalonia». *Item. Revista de Biblioteconomia i Documentació*, Special Issue IFLA '93 (agost 1993), 5-11.

«La Biblioteca de Catalunya prepara el seu futur». *El Periódico* (11-IX-1993) (article divulgatiu).

«Els 80 anys de la Biblioteca de Catalunya». *Avui* (29-V-1994) (article divulgatiu).

«Francesc Pujols, esperit (creatiu) de contradicció». *Els Marges*, 50 (juny de 1994), 96-101.

«La formació dels romanticismes de Catalunya». *Serra d'Or*, XXXVII (1995), 394-396.

«La renovació i la llengua». *Avui* (4 gener 1996) (article divulgatiu).

«L'herència de Joan Fuster». *Serra d'Or*, XXXVIII (1996), 267 (article divulgatiu).

«Encara sobre la cultura del catalanisme i el llibre de Marfany». *Serra d'Or*, XXXVIII (1996), 270-271.

[«Homenatge a Jaume Massó i Torrents»]. *Anuari IEC. Curs 1994-1995*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1996, p. 147-152.

«La Biblioteca de Catalunya com a biblioteca nacional», *Item. Revista de Biblioteconomia i Documentació*, 19 (1996 [1997]), 7-10.

«El futur comença ara». *Barcelona. Metròpolis Mediterrània*, 43 (setembre-octubre de 1998), 4 (article divulgatiu).

«Un apunt des de la Biblioteca de Catalunya» (article divulgatiu). *Revista del Centre de Lectura de Reus*. Sisena època, 47 (novembre de 1998), 9 (article divulgatiu).

«Dr. Felip Mateu i Llopis. In memoriam». *Item. Revista de Biblioteconomia i Documentació*, 22 (1998 [1999]), 103-105.

«Aproximació al teatre de Josep Maria Arnau», *Quaderns d'Estudis Arenyencs*, 8 (desembre de 2000), 63-80.

«Josep ROMEU I FIGUERAS, *Corpus d'antiga poesia catalana*. Barcelona: Editorial Bacino, 2000 ("Els Nostres Clàssics. Sèrie B", 18), 421 p.». *Els Marges*, 68 (desembre de 2000 [juny 2001]), 121-124 (ressenya).

«Bohigas, Pere: *Mirall d'una llarga vida. A Pere Bohigas, centenari*. Edició a cura d'Antoni M. Badia i Margarit, Germà Colón i Domènech, Josep Moran i Ocerinjauregui, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2001 ("Biblioteca Filològica", XLI)», *Llengua & Literatura*, 13 (2002), 463-467 (ressenya).

«D'Amors d'en Jordi i na Guideta». *La Vanguardia* (3 d'abril de 2002) (col·laboració divulgativa).

«Els romàntics radicals». *Barcelona. Quaderns d'Història*, 6 (2002), 75-88.

«Del primer romanticisme al conservadorisme ideològic: Manuel Milà i Pau Piferrer», *Barcelona. Quaderns d'Història*, 6 (2002), 89-103.

«A propòsit de *L'Atlàntida* editada per Pere Farrés». *Serra d'Or*, 521 (maig de 2003), 73-74 (ressenya).

«Terenci Thos i Codina i l'entorn de la Renaixença». *El Punt* (6 de juliol de 2003) (article divulgatiu).

«Un “andalusista” davant la Renaixença i el catalanisme polític». *L'Avenç*, 300 (març de 2005), 76-78 (ressenya).

«Pere Bohigas i Balaguer (1901-2003)». *Anuari Verdaguer. Revista d'Estudis Literaris del Segle XIX* [Vic], 1 (2004 [2005]), p. 304-308.

«Pere Aldavert per Carola Duran». *Revista de Catalunya*, 221 (octubre de 2006), 107-110.

«Miscel·lània igualadina: els poemes de Jacint Verdaguer i de Josep Maria Serra i Marsal al Sant Crist d'Igualada i altres textos». *Anuari Verdaguer. Revista d'Estudis Literaris del segle XIX*, 13 (2005 [2007]), 165-181.

«Vintè aniversari del Col·loqui Internacional sobre la Renaixença. 1984-2004». *Anuari Verdaguer. Revista d'Estudis Literaris del segle XIX*, 13 (2005 [2007]), 211-217.

(Amb Ramon PINYOL). «Contribució a l'epistolari de Jacint Verdaguer. I». *Anuari Verdaguer. Revista d'Estudis Literaris del segle XIX*, 15 (2007 [2008]), 241-258.

«Record de Hans Juretschke (1909-2004) i dels seus estudis catalans». *Anuari Verdaguer. Revista d'Estudis Literaris del segle XIX*, 15 (2007 [2008]), 529-537.

«Presentació de *Lo Nou Testament*. Traducció de Josep Melcior Prat». *Butlletí de l'Associació Bíblica de Catalunya*, 101 (gener 2009), 57-64.

(Amb Ramon PINYOL). «Contribució a l'epistolari de Jacint Verdaguer. II». *Anuari Verdaguer. Revista d'Estudis Literaris del segle XIX*, 16 (2008 [2010]), 191-209.

«Rosalía Guilleumas i Brosa (1924-2007)». *Estudis Romànics*, 32 (2010), 619-626.

«Projecte d'edició de les obres completes de Manuel Milà i Fontanals». *Estudis Romànics*, 34 (2012), 405-418.

«Jordi Castellanos, professor de literatura». *Caràcters* (València), 61 (tardor 2012), 31.

«L'òpera en les memòries de Joaquim M. Sanromà». *Els Marges*, 100 (primavera de 2013), 86-92.

«Jordi Castellanos (1946-2012)». *Catalan Historical Review* [Barcelona], 6 (2013), 105-107 (versió catalana, p. 207-209).

«Jordi Castellanos i Vila (1946-2012)». *Estudis Romànics* [Barcelona], 36 (2014), p. 693-697.

«Eugeni d'Ors als primers dietaris de Joan Estelrich (1918-1920)». *L'Espill* [València], 47 (tardor 2014), p. 84-94.

«LLORENTE, Teodor (2013): *Obra valenciana completa*. Estudi i edició crítica a cura de Rafael ROCA RICART. València: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, 811 p.». *Estudis Romànics* [Barcelona], 37 (2015), p. 563-569.

«Emili Molas i Bergés, cooperativista lletraferit i activista cultural catalanista». *Serra d'Or*, 666 (juny 2015), p. 77-78.

«Joaquim Molas (1930-2015)». *Catalan Historical Review* [Barcelona], 8 (2015), p. 98-100 (versió catalana, p. 193-195).

«Un article de Léon Bloy sobre *L'Atlàntida* de Jacint Verdaguer (*Le Chat Noir*, 31 maig 1884)». *Anuari Verdaguer. Revista d'Estudis Literaris del Segle XIX* [Vic], 24 (2016 [2017]), p. 37-49.

«Patrizio Rigobon (Mogliano, Veneto, 1959)». *Catalan Historical Review* [Barcelona], 12 (2019), p. 103 (versió catalana, p. 204-205).

Entrevistes

Xavier Gafarot. «Manuel Jorba : Director de la Biblioteca de Catalunya». *Diario 16* (12 agost 1991).

Carles Singla. «Manuel Jorba: Professor de literatura». *Diari de Barcelona* (28 març 1992), p. 45.

Sílvia Barroso. «Manuel Jorba, director de la Biblioteca de Catalunya». *Nou Diari* (29 agost 1993), p. 45.

«Conservació i divulgació del patrimoni. Entrevista a Manuel Jorba, per Joaquim Noguero». *Escola Catalana*, 349 (abril de 1998), 23-24 i 29-33.

«Manuel Jorba. Una biblioteca per al proper mil·lenni, per Marta Nadal». *Serra d'Or*, 468 (desembre de 1998), 73-77.

7. Ponències i comunicacions en Congressos

Ponències per invitació

L'ensenyament de la literatura a la Universitat (amb Jordi CASTELLANOS, Enric GALLÉN i Antònia TAYADELLA). II Jornades sobre l'Ensenyament de la Llengua i la Literatura Catalanes. Universitat Autònoma de Barcelona: Col·legi Universitari de Girona. Girona, 7 de juny de 1979.

Actituds davant de la llengua en relació amb la Renaixença. VI Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Roma, 2 d'octubre de 1982

Teoria literària de la Renaixença. Col·loqui Internacional sobre la Renaixença. Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Departament de Literatura Catalana de la Universitat de Barcelona: Departament de Filologia Hispànica de la Universitat Autònoma de Barcelona i Institut d'Estudis Catalans. Barcelona: 20 de desembre de 1984.

Introducció a l'èpica catalana del segle XIX. Col·loqui sobre Verdaguer. Departament de Literatura Catalana de la Universitat de Barcelona, Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona i Estudis Universitaris de Vic. Vic, 2 d'abril de 1986.

La polèmica de l'origen felibre o autòcton de la Renaixença. VIII Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes i Université de Toulouse-Le Mirail. Tolosa de Llenguadoc, 14 de setembre de 1988.

La situazione di Barcellona. Convegno Internazionale su "La cultura del libro e delle biblioteche nella società dell'immagine". Ministero per i Beni Culturali e Ambientali. Ministero della Pubblica Istruzione. Biblioteca Nazionale Braidense. Comune di Milano. Fondazione Luigi Berlusconi. Milà, 21 de març de 1991.

Els territoris de la Renaixença. Jornades Febrer i Cardona: Antoni Febrer i Cardona i la cultura de la Il·lustració. Institut Menorquí d'Estudis. Maó, 12 de setembre de 1991.

L'esperienze della Biblioteca de Catalunya. Convegno Internazionale su "Tutela e valorizzazione Vs. Public Library". Comune di Verona. Biblioteca Civica. Verona, 25 de setembre de 1992.

Resource Sharing between Federal States: the case of the Biblioteca de Catalunya. 59th Conference and Council of the International Federation of Libraries Association. Workshop of the Section of National Libraries. Barcelona: 26 de agosto de 1993.

Els Romanticismes de Catalunya. Col·loqui sobre el Romanticisme. Organisme Autònom Biblioteca-Museu Balaguer (Ajuntament de Vilanova i la Geltrú) i Societat Verdaguer. Vilanova i la Geltrú, 3 de febrer de 1995.

Milà i Fontanals: Romanística y lexicografía. VIII Jornadas Universitarias sobre las lenguas y literaturas catalana, gallega y vasca. Facultad de Filología. U.N.E.D. - Facultad de Filología. U.C.M. Madrid, 30 de març de 1995.

Els corrents provincialistes i els orígens de la Renaixença. VI Congresso (III Internazionale) di Studi Catalani. “La Sardegna e la presenza Catalana nel Mediterraneo”. Regione Autonoma della Sardegna. Generalitat de Catalunya. Università di Cagliari. Associazione Italiana di Studi Catalani. Càller, 12 d’octubre de 1995.

Milà i Fontanals: historiografia dels conceptes (XIXe siècle). Colloque International. “Le discours sur la nation en Catalogne aux XIXe et XXe siècles”. Université de Paris-Sorbonne (Paris IV). París, 20 d’octubre de 1995.

Josep Miquel Guàrdia vist per Joan Estelrich. Jornades sobre Josep Miquel Guàrdia i la cultura europea del segle XIX. Institut Menorquí d'Estudis. Ajuntament d'Alaior. Alaior (Menorca), 3 de gener de 1998.

Pau Pífferrer, escriptor romàntic (1818-1848). Jornades sobre Jaume Balmes i el seu temps. Societat Verdaguer. Societat Catalana de Llengua i Literatura. Vic, 10 de juliol de 1998.

El patrimoni hemerogràfic català. Aula d'història del periodisme. II Col·loqui. Política hemerogràfica a Catalunya. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, 31 de maig de 1999.

National Library of Catalonia. A new organization in a renovated building: an assessment. International Federation of Libraries Association. 11th International Seminar: Library Building in a Changing Environment. Shanghai Library. Shanghai, 16 d’agost de 1999.

El coneixement de la literatura alemanya en l'àmbit català (1833-1847). Seminario Interdisciplinar. Paisajes románticos: Alemania y España. València: Universitat de València i Biblioteca Valenciana, 22 d’octubre de 2003.

Més dietaris inèdits. 1918, 1919 i 1939. Conferència de cloenda de la Jornada Joan Estelrich: El món d’ahir de Joan Estelrich (dietaris, cultura i acció política). Universitat de Girona. Càtedra Josep Pla. Girona, 25 d’abril de 2014.

Els mallorquins en les primeres avaluacions principatines de la literatura catalana vuitcentista: estudis i antologies. I Trobada d’Estudiosos de la Literatura i la Cultura produïda a les Illes Balears en el Segle XIX. GELIV, Grup d’Estudis sobre la Literatura del Vuit-cents, i Universitat de les Illes Balears. Palma de Mallorca, 10 novembre 2016.

Comunicacions

La literatura catalana en les lliçons de literatura espanyola de Milà i Fontanals. VII Simposi de la Sociedad Española de Literatura General y Comparada (SELGYC). Sociedad Española de Literatura General y Comparada i Departaments de Filologia Espanyola i Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona: 6 d’octubre de 1988.

Jaume Collell i la gent de l'any vuit. II Col·loqui sobre Verdaguer. Departaments de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Autònoma de Barcelona i Estudis Universitaris de Vic. Vic, 25 de novembre de 1988.

Els escriptors en les memòries de Joaquim M. Sanromà (1828-1895). La projecció social de l'escriptor en la literatura contemporània. Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània, de la Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona, 26 d'octubre de 2005.

La receptivitat del drama musical italià a Catalunya durant el primer romanticisme. Una aproximació. Institut Ramon Llull. Veles e vents. Cultura catalana a Napoli: Dialoghi musicali tra l'Italia e la Catalogna: dal prestito all'invasione. Il sec. XIX: l'irruzione dell'estro romantico accompagnato dal bel canto. Nàpols, 10 d'octubre de 2005.

Disquisicions entorn de «femineïtat» i «feminisme» en una conferència de Paulina Pi de la Serra. Universitat Autònoma de Barcelona. Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània. Congrès Internacional. Gènere i Modernitat a la Catalunya Contemporània. Escripores republicanes. Bellaterra, 26 d'octubre de 2007.

Un article de Léon Bloy sobre L'Atlàntida de Jacint Verdaguer (Le Chat Noir, 31 maig 1884). IX Col·loqui Internacional Verdaguer: «1714. Del conflicte a la història i el mite, la literatura i l'art». Societat Verdaguer - Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic - Societat Catalana de Llengua i Literatura, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Folgueroles, 8 de novembre de 2014.

Els viatges de Manuel Milà i Fontanals a la literatura popular italiana. AISC, XII Congresso Internazionale dell'Associazione Italiana di Studi Catalani – Università per stranieri di Siena. «Specie di spazi, viaggi e geografia». Siena, 29/30 novembre – 1 desembre 2018.

Tesis doctorals dirigides

Joan Carreras i Péra. *Ideari i poètica de Josep Maria Capdevila*. 2001 Departament de Filologia Catalana. UAB

Ramon Panyella i Ferreres. *Francesc Pelai Briz (1839-1889): entre la literatura i l'activisme patriòtic*. 2008. Departament de Filologia Catalana. UAB

8. Cursos diversos, seminaris i conferències (selecció)

Universitat Catalana d'Estiu (Prada): “Literatura catalana moderna i contemporània” (vuit lliçons) (agost del 1971); “Literatura de la Il·lustració i el Romanticisme” (quatre lliçons) (agost del 1973).

Aula Pompeu Fabra. Institució Cultural del CIC (Barcelona): una lliçó sobre “La narrativa del segle XV. *Tirant lo Blanch*” (març del 1976).

ICE de Girona. Curs de literatura catalana, de formació del professorat: una lliçó sobre “Decadència i Renaixença” (Girona, Figueres, Olot, Palafrugell i Blanes) (febrer i abril del 1979).

Escola d'Estiu, de “Rosa Sensat” i del Col·legi de Doctors i Llicenciats: diverses lliçons sobre literatura catalana dels segles XIX i XX (juliol del 1977, 1978 i 1979).

Ministeri de Cultura. Cicle sobre el Romanticisme a Espanya: “El Romanticisme en la literatura catalana” (una lliçó a Berga i a Igualada) (gener i febrer del 1979).

Institució Cultural del CIC (Terrassa). Cursos anuals: una lliçó sobre “Jacint Verdaguer i la poesia romàntica” (6 de març de 1979); una lliçó sobre “Literatura del Barroc” (8 de desembre de 1981); una lliçó sobre “Renaixença: la cultura popular” (18 de gener de 1983).

Col·legi de Doctors i Llicenciats. Seminari sobre història de la llengua catalana, dirigit per Josep M. Nadal: una sessió sobre “La llengua catalana al segle XIX” (23 de març de 1982).

Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i les Universitats de Barcelona. Cicle sobre “Grans corrents culturals a Catalunya des de mitjan segle XIX”: una lliçó sobre “Renaixença: literatura” (Sabadell i Mataró, 11 d'octubre i 17 de novembre de 1982).

Universitat de Barcelona. Sessió acadèmica en commemoració dels Cent cinquanta anys de la Renaixença. Dissertació sobre “La cultura catalana i la Renaixença” (12 de desembre de 1983).

Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. Conferència sobre “Milà i Fontanals en el Centenari de la seva mort” (20 de maig de 1984).

Estudis Universitaris Catalans. Cursos de literatura catalana per a estudiants estrangers: una lliçó sobre “Romanticisme i Renaixença” (12 de desembre de 1984 i 10 de setembre de 1985).

Atenea. Agrupació de Cultura del Casino Menestral de Figueres. “Aula Oberta” del Col·legi Universitari de Girona. Conferència sobre “Narcís Monturiol en el context cultural del seu temps” (26 d'abril de 1985).

Secció de Llengua i Literatura Catalanes de la Societat Catalana d'Estudis Històrics. Filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Conferència sobre “Manuel Milà i Fontanals: crítica, història, mètode” (8 de maig de 1985).

Estudi General de Lleida. Cicle sobre la “Problemàtica de la Decadència”: una lliçó sobre “El segle XVIII” (22 d'abril de 1986).

Diputació de Girona. Presentació de *La Renaixença a Girona*, de Pep Vila. Conferència sobre “La Renaixença fora de l'àmbit de Barcelona” (13 de març de 1987).

Instituto Germano-Español de Investigación de la Sociedad Görres, de Madrid. Conferència sobre “Milá y Fontanals en la encrucijada de la filología europea moderna” (1 de desembre de 1987).

Institut Menorquí d'Estudis. Presentació de *Poesies burlesques i amoroses*, de Joan Ramis i Ramis (edició d'Antoni-Joan Pons i Pons). Conferència sobre “Versos de burles i moralitats en temps de Joan Ramis” (22 d'abril de 1988).

Centenari del Casino Castellarenc de Castell d'Aro. Conferència sobre la “Situació de la Renaixença als temps de l'Exposició Universal” (10 de desembre de 1988).

Estudi General de Girona. II Jornades de Filosofia Catalana: El segle XIX. Lliçó inaugural sobre “Milà i Fontanals i la cultura catalana del segle XIX” (24 d'abril de 1989).

Patronat d'Estudis Ausonencs. Atorgament del Premi Plana de Vic. Conferència sobre “Milà i Fontanals i Verdaguer” (22 de desembre de 1989).

Université de Perpignan. Intercanvis Erasmus. Cinc sessions sobre “La Renaixença. Una aproximació” i cinc sessions sobre “Manuel Milà i Fontanals i la filologia del seu temps” (febrer - març de 1990).

Càtedra Ramon Llull/Universitat de Barcelona/Universitat de les Illes Balears/Estudi General Lul·lià de Mallorca. XIII curs de català a Mallorca. Cinc lliçons sobre la “Primera manifestació i persistència del Romanticisme liberal: de Covert-Spring a Víctor Balaguer” (16 - 20 de juliol

de 1990); dues lliçons sobre “Els grups conservadors i el Romanticisme fins a 1868” (16 de juliol de 1990).

Fundació Caixa de Catalunya/Universitat de Barcelona. Creació literària i crítica en la literatura catalana. El procés crític: intuïció i mètode. Presentació de “Joaquim Molas”. Barcelona (15 de març de 1991).

Universitat Politècnica de Catalunya. Escola Tècnica Superior d'Arquitectura. Curs de doctorat sobre “El lloc de l'espectacle a Barcelona: 1579-1921”, inclòs en el programa de doctorat d’“Estètica i teoria de l'arquitectura moderna” del Departament de Composició Arquitectònica. Lliçó sobre “Teoria i estètica del teatre: Els tractats teatrals de finals del segle XVIII al segle XIX” (Barcelona 13 de març de 1992).

Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya. Conferència sobre “Biblioteca de Catalunya: les raons d'un projecte d'obres” (Barcelona, 31 de març de 1992).

Biblioteca Nacional de la República Argentina. Mostra del llibre català. «Presentació» (Buenos Aires, de 1992)

Obra Cultural Catalana de Buenos Aires. Conferència sobre “Passat, present i futur de la Biblioteca de Catalunya” (Buenos Aires, 16 d'octubre de 1993).

Universitat Jaume I. Fundació 50 Sexenni de Morella. “Liberals, Romàntics i Carlins”. Tres lliçons sobre la Renaixença (Morella, 13 i 14 de juliol de 1994).

Institut d'Estudis Catalans. Conferència sobre “Massó i Torrents, entre Acadèmia i erudició” (Barcelona, 17 d'octubre de 1994).

Associació de Bibliòfils de Barcelona. Conferència sobre “Adquisicions recents per a una Biblioteca renovada” (Barcelona, 25 d'octubre de 1995).

Atenea. Agrupació de Cultura del Casino Menestral, Fundació Girona, Universitat i Futur (Universitat de Girona), Ajuntament de Figueres. XIII Cicle de Conferències “Aula Oberta”. Conferència sobre “Polèmica lingüística al segle XIX (Figueres, 26 de gener de 1996).

Grup d'Estudis Sitgetans. Cicle de conferències sobre “Romanticisme i Renaixença”. Conferència sobre “Jacint Verdaguer, poeta romàntic i home de la Renaixença” (Sitges, 17 de febrer de 1996).

Cursos de Puigcerdà. Estiu 1996. II Curs Superior de Cultura Romànica i Humanitats. “Romanticisme, Renaixença, Rexurdimento”. Tres lliçons respectivament sobre “L'evocació romàntica del Gai Saber i la creació dels Jocs Florals de Barcelona”, “La renovació romàntica: d'El Europeo a les antologies de *trobadors*” i “D'Aribau a Rubió i Ors: la creació literària com a tema” (Puigcerdà, 9 i 10 de juliol de 1996).

Orfeó Reusenc. Conferència sobre “Papers per fer música i per estudiar la història de Reus” (Reus, 23 de setembre de 1996).

Universitat Politècnica de València. Facultat d'Informàtica. Alumnes de Biblioteconomia. Taula rodona sobre “La Biblioteca Valenciana” (València, 22 d'abril de 1998).

Institució de les Lletres Catalanes. Ateneu Barcelonès. Taula rodona sobre “Bonaventura-Carles Aribau, 200 anys” [amb Joaquim Molas i Josep Fontana] (Barcelona, 12 de novembre de 1998)

Casal de Catalunya. Buenos Aires. Conferència sobre “Biblioteca de Catalunya” (Barcelona, 16 d'octubre de 1999).

Universitat de Vic. Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació. Conferència sobre “La Biblioteca de Catalunya, d'ara a demà” (Vic, 18 de novembre de 1999).

Institut de Cultura. Museu d'Història de la Ciutat. Museu-Casa Verdaguer. Conferència sobre “Verdaguer i la Renaixença” (Vallvidrera, 20 de maig de 2000).

Biblioteca de Catalunya. Homenatge al Dr. Pere Bohigas i Balaguer. Parlament sobre “Pere Bohigas, romanista” (Barcelona, 20 de juny de 2000).

Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura: Seminari d'Història de Barcelona. Curs d'història de Barcelona, 2000-2002. “Societat, política i cultura a Catalunya (1830-1880)”. Conferència i col·loqui sobre “Els romàntics radicals” (Barcelona, 28 de novembre de 2000).

Societat Catalana de Llengua i Literatura (amb la col·laboració de la Federació dels Cors de Clavé, el Conservatori Superior de Música de Castelló de la Plana, la Universitat Jaume I i l'Ajuntament de Castelló de la Plana). Homenatge a Josep Anselm Clavé (Cent-cinquantè aniversari del naixement del cant coral). Taula rodona [amb Manuel Martí i Xosé Aviñoa], amb intervenció sobre “Clavé i la Renaixença” (Castelló de la Plana, 1 de desembre de 2000).

Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura: Seminari d'Història de Barcelona. Curs d'història de Barcelona, 2000-2002. “Societat, política i cultura a Catalunya (1830-1880)”. Conferència i col·loqui sobre “Del primer romanticisme al conservadorisme ideològic: Manuel Milà i Pau Piferrer” (Barcelona, 5 de desembre de 2000).

Museu d'Història de Catalunya. Curs d’“Història i literatura: dos miralls de la realitat”. Conferència i col·loqui sobre “La Renaixença: l'historicisme literari” (Barcelona, 19 de desembre de 2000).

Fundación Joseph von Görres / Fundación Biblioteca Alemana Görres, de Madrid. Conferència sobre “Pablo Piferrer (1818-1848): *poeta de corazón*” (Madrid, 22 de maig de 2001).

Fundació Joan Maragall. Curs sobre “Verdaguer: herència literària i religiosa”. Conferència sobre “Cultura a la segona meitat del segle XIX” (Barcelona, 3 d'abril de 2002).

Atenea. Agrupació de Cultura. Casino Menestral Figuerenc. Acte commemoratiu del centenari de Jacint Verdaguer. Conferència sobre “Verdaguer, home de la Renaixença” (Figueres, 10 de maig de 2002).

Omnium Cultural. Mataró. Cicle de conferències 2003. Centenari Terenci Thos i Codina. Conferència sobre “Terenci Thos i Codina i l'entorn de la Renaixença” (Mataró, 17 de juny de 2003).

Llibreria Ona i Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Presentació del llibre *Pere Aldavert. Una vida al servei de l'ideal*, de Carola Duran (Barcelona, 8 de juny de 2006).

Instituto Cervantes. Atenes. El ducado de Atenas, Neopatria y Cataluña. Taula rodona: “Antoni Rubió i Lluch – vida y obra” [amb Eusebi Ayensa, moderador, Maria Duru-Liliopulu, Jaris Constandelias i Albert Balcells], amb intervenció sobre «Antoni Rubió i Lluch (1856-1937), en l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona» (Atenes, 3 de novembre de 2006).

Fundació Francesc Pujols. Martorell. 125è aniversari del naixement de Francesc Pujols. Conferència: «L'ull de la mosca: les múltiples mirades sobre Francesc Pujols» (Martorell, 21 de setembre de 2007).

Biblioteca de Catalunya. Presentació del llibre *Biblioteca de Catalunya. Cent anys. 1907-2007*, de Reis Fontanals i Marga Losantos (Barcelona, 3 d'octubre de 2007).

Octubre. Centre de Cultura Contemporània. Taula rodona sobre «La Renaixença en diferents territoris» [amb Margalida Tomàs i Ferran Archilés], amb intervenció sobre «La Renaixença a Catalunya» (València, 25 d'octubre de 2007).

Facultat de Teologia de Catalunya. Presentació del llibre *Lo Nou Testament*. Traducció de Josep Melcior Prat (Corpus Biblicum Catalanicum, vol. 38). (Barcelona, 10 de març de 2008).

Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Taula rodona sobre «150 anys dels Jocs Florals [amb Joaquim Molas, Josep M. Domingo i Pere Molas i Ribalta]. «Algunes interferències polítiques en la festa dels Jocs Florals» (15 d'octubre de 2009).

Biblioteca Museu Víctor Balaguer. Vilanova i la Geltrú 125è aniversari de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer. Conferència «Sobre els fons bibliogràfics de la Biblioteca » (3 de desembre de 2009).

Institut d'Estudis Penedesencs. Presentació del llibre *La poesia en català de Manuel Milà i Fontanals*, de Ramon Marrugat Cuyàs (3 de gener de 2010).

Jornades de la Secció Filològica de la Institut d'Estudis Catalans a Sitges. Homenatge a Josep Roca-Pons. Sessió acadèmica. «Malvasia i teatre» (Sitges, 13 de maig de 2010).

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Presentació d'*En defensa pròpia* de Jacint Verdguer (Palau Moja, 8 de novembre de 2012).

Institut d'Estudis Catalans. Reunió del Ple. «Necrologia de Jordi Catgellanos i Vila» (Barcelona, 19 de novembre de 2012).

Fundació Francesc Pujols. Martorell. 50è aniversari de la mort de Francesc Pujols. «50è aniversari de la mort de Francesc Pujols: Un balanç» (Martorell, desembre de 2012).

Aula Joaquim Molas. Biblioteca Museu Víctor Balaguer. Vilanova i la Geltrú. III Conferència. Estudis literaris: quin demà per a estudis de sempre? «Taula rodona. El llegat intel·lectual de Joaquim Molas. Testimonis. Utilitats. Reptes» (amb Josep Murgades, Teresa Iribarren i Olívia Gassol) (15 de maig de 2015).

Auditori Vinseum. Vilafranca del Penedès. XXVI Jornades d'Estudis Penedesencs. La llengua del Penedès: del vocabulari i la toponímia al folklore i la literatura. Conferència inaugural: «Manuel Milà i Fontanals, penedesenc: llengua, poesia, folklore, història» (21 d'octubre de 2016).

Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Conferència institucional amb motiu de la Diada de Sant Jordi 2018: «Manuel Milà i Fontanals, teòric i editor de la poesia popular» (23 d'abril de 2018).

Auditori Vinseum. Vilafranca del Penedès. Acte de cloenda del segon centenari del naixement de Manuel Milà i Fontanals, organitzat per l'Institut d'Estudis Penedesencs. Presentació de *Manuel Milà i Fontanals 1818-1884. Edició commemorativa del segon centenari del seu naixements*, de Manuel Jorba i Joan Solé Bordes (4 de maig de 2019).

Jubilació Montserrat Comas (21 març 2019).

L'obra del Gaiter, al centre de la memòria personal de JRiO (ABLB, 13 desembre 2018).

Joan Estelrich, polític, humanista i activista cultural, soci de Rotary Club (Rotary Club, Hotel Havana, 14 gener 2020)

9. Premis

Institut d'Estudis Catalans. Premi Milà i Fontanals 1983, per l'estudi sobre *Manuel Milà i Fontanals, crític literari*.

Generalitat de Catalunya. Premi de Literatura catalana: Recerca, 1985, per l'obra *Manuel Milà i Fontanals en la seva època. Trajectòria ideològica i professional*.

10. Altres mèrits docents o d'investigació

Càrrecs de gestió universitària

Encarregat de biblioteca, per als assumptes del Departament de Filologia Hispànica (1979-1981).

Coordinador de la Biblioteca de la Facultat de Lletres (1981-1982).

Coordinador del Departament de Filologia Hispànica (desembre de 1982 - 31 de març de 1983).

Vice-degà de Professorat de la Facultat de Lletres (1 de març de 1983 - 17 de març de 1986).

Membre del Claustre de la Universitat, en representació del professorat de la Facultat de Lletres (1983-1989).

Tutor del programa de doctorat en Filologia Catalana (1986-1987) i en Literatura Catalana (1987-1990).

Cap del programa de doctorat en Arts escèniques de la Universitat Autònoma de Barcelona (1999-2004).

Cap del programa de doctorat en Literatura catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona (2002-2003).

Coordinador dels programes de doctorat del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona (2002-2003)

Representant de la Universitat Autònoma de Barcelona a l'Escola d'Arxivística i Gestió de Documents (de la Fundació Universitat Autònoma de Barcelona) (2007-2013).

Organització de congressos

Membre del comitè organitzador del I Encontre de Ciències Humanes i Socials dels Països Catalans. Centre Pluridisciplinari d'Estudis Socials del Centre Universitaire de Perpignan (Perpinyà, 19 - 21 de març de 1976).

Membre del comitè organitzador del II Encontre de Ciències Humanes i Socials dels Països Catalans. Universitat de les Illes Balears i Obra Cultural Balear (Palma de Mallorca, 8 - 10 de desembre de 1978).

Membre del comitè organitzador del Col·loqui Internacional sobre la Renaixença. Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona i Institut d'Estudis Catalans (Barcelona, 18 - 22 de desembre de 1984).

Membre del comitè organitzador del I Col·loqui sobre Verdaguer. Escola Universitària Balmes, Universitat de Barcelona i Autònoma de Barcelona (Vic / Barcelona, 2 - 5 d'abril de 1986).

Membre del comitè organitzador del II Col·loqui sobre Verdaguer. (Vic, 25 i 26 de novembre de 1988).

Membre del comitè organitzador del III Col·loqui sobre Verdaguer. Societat Verdaguer (Vic, 15 i 16 de novembre de 1991).

Membre del Comitè organitzador del Consell i 58ª Conferència d'IFLA. Ministerio de Cultura, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (Barcelona, 22 a 28 de agosto de 1993).

Membre del comitè organitzador del Col·loqui sobre el Romanticisme. Organisme Autònom Biblioteca-Museu Víctor Balaguer i Societat Verdaguer (Vilanova i la Geltrú, 2, 3 i 4 de febrer de 1995).

Membre del comitè organitzador del V Col·loqui sobre Verdaguer. Societat Verdaguer (Vic, 6, 7, 8 i 9 de novembre de 2002).

Membre del comitè organitzador del VI Col·loqui sobre Verdaguer. Societat Verdaguer (Barcelona, Vic i Folgueroles, novembre de 2005).

Membre del comitè organitzador del VII Col·loqui Verdaguer. Societat Verdaguer (Barcelona, Vic i Folgueroles, novembre de 2008).

Membre del comitè organitzador del VIII Col·loqui Verdaguer. Societat Verdaguer (Barcelona, Vic i Folgueroles, novembre de 2011)

Altres responsabilitats acadèmiques

Vocal de cinc comissions creades per adjudicar, per concurs públic, diverses places del Departament de Filologia Catalana de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (setembre i octubre de 1983, setembre i octubre de 1984 i octubre de 1986).

Ponent del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat d'Antoni Serrà Campins, sobre *L'entremès mallorquí del segle XVIII i la primera meitat del XIX: estudi del gènere i repertori bibliogràfic*. Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Lletres (abril de 1986).

Vocal secretari de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió d'una plaça de professor titular de l'àrea de Filologia Catalana (Literatura catalana del Renaixement i del Barroc) de la Facultat de Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (BOE del 26 de març de 1986).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Pilar Vélez i Vicente, sobre *El llibre com a objecte d'art a la Barcelona de la segona meitat del segle XIX fins al Modernisme*. Universitat de Barcelona. Facultat de Geografia i Història (setembre de 1986).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat d'Antònia Tayadella i Oller, sobre *"La punyalada", de Marià Vayreda*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (desembre de 1988).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Cristòfor Martí Adell, sobre *Mistral i Llorente. Les relacions occitano-valencianes en la Renaixença*. Universitat de València. Departament de Filologia Catalana (abril de 1989).

Vocal de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió d'una plaça de professor titular de l'àrea de Filologia Catalana (Literatura catalana medieval) de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de València.

Vocal de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió d'una plaça de professor titular de l'àrea de Filologia Catalana (Sintaxi catalana) de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (BOE del 30 de juny de 1989).

Vocal de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió d'una plaça de professor titular de l'àrea de Filologia Catalana (Lingüística catalana aplicada) de la Facultat de Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (BOE del 30 de juny de 1989).

Vocal de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió de dues places de professor titular de l'àrea de Filologia Catalana (Literatura catalana dels segles XIX i XX i Fonètica i fonologia catalanes) de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (BOE del 30 de juny de 1989).

Vocal secretari de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió de dues places de professor titular de l'àrea de Filologia Catalana (Literatura catalana medieval i Literatura catalana contemporània) de la Facultat de Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (BOE del 16 d'octubre de 1989).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat d'Enric Cassany i Cels, sobre *El costumisme en la prosa catalana del segle XIX*. Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Lletres (16 de maig de 1990).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat d'August Rafanell de Vall-llosera, sobre *El llemosinisme als països de llengua catalana*. Universitat Autònoma de Barcelona. Estudi General de Girona (16 de maig de 1990).

Vocal de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió d'una plaça de catedràtic d'universitat de l'àrea de Filologia catalana de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (BOE del 29 d'agost de 1990).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Maria Josepa Gallofré, sobre *L'edició catalana i la censura franquista (1939-1962)*. Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Lletres (24 d'octubre de 1990).

President de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió de sis places de titular d'universitat de l'àrea de Filologia Catalana de la Facultat de Filosofia i Lletres, de la de Ciències de la Informació i de l'Estudi General de Girona de la Universitat Autònoma de Barcelona (BOE del 22 d'abril de 1991).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat d'Isidor Cònsul, sobre *"Sant Francesc", de Jacint Verdaguer*. Universitat de Barcelona. Divisió de Ciències Humanes i Socials. Facultat de Filologia (21 de novembre de 1991).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Joan Requesens i Piqué, sobre *Jaume Collell i la Renaixença*. Universitat de Barcelona. Divisió de Ciències Humanes i Socials. Facultat de Filologia (25 de juny de 1992).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Manuel Llanas i Pont, titulada *Introducció a l'estudi d'Agustí Calvet, Gaziol (1887-1953)*. Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Lletres (1 d'octubre de 1992).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Joana Escobedo i Abraham, sobre *Poesia popular catalana no religiosa del segle XVIII*. Universitat de Barcelona. Divisió de Ciències Humanes i Socials. Facultat de Filologia (19 d'octubre de 1992).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Pere Farrés i Arderiu, sobre *"Colom" de Jacint Verdaguer. Contribució a l'estudi de "L'Atlàntida"*. Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Lletres (11 de gener de 1993).

Vocal de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió d'una plaça de catedràtic d'universitat de l'àrea de Filologia catalana de la Facultat de Filologia de la Universitat d'Alacant (BOE del 10 de novembre de 1992).

President de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió de dues places de titular d'universitat de l'àrea de Filologia Catalana de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (BOE del 7 de febrer de 1995).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de M. Rosa Serra Milà, sobre *Pau Puig. Edició de l'obra catalana*. Universitat Autònoma de Barcelona. Escola de doctorat i de Formació Continuada. Facultat de Lletres (8 d'abril de 1997).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Carola Duran, sobre *La Renaixença i la seva activitat editorial*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (6 de maig de 1999).

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Francesc Bernat i Baltrons, sobre *La fonètica dels parlars baleàrics segons les notes de Manuel Milà i Fontanals. Interpretació i estudi lingüístic*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (22 de febrer de 2002).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Francesc Codina, sobre *Jacint Verdaguer. Barcelona. Estudi i edició crítica*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (5 de febrer de 2003).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Lluïsa Plans, sobre *Jacint Verdaguer. En defensa pròpia. Estudi i edició crítica*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (2004).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de M. Carme Mas Morillas, sobre *Dolors Monserdà. Obra inèdita. Estudi i edició*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (14 de desembre de 2005)

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Ramon Bacardit Santamaria, sobre *Tragèdia i drama en l'obra d'àngel Guimerà*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (16 de desembre de 2005)

Vocal del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Rafael Roca Ricart, sobre *Teodor Llorente, líder de la Renaixença valenciana*. Universitat de València. Facultat de Filologia (8 de maig de 2006).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat d'Enid Judith Negrete Luna, sobre *El director de escena en la òpera del segle XX: una reflexió desde la praxis*. Universitat Autònoma de Barcelona. Escola de Postgrau. Doctorat en Arts escèniques (5 de desembre de 2006).

President de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió d'una plaça d'agregat («Literatura dramàtica i espectacle teatral a Catalunya»), dels cossos docents universitaris, del Departament de Filologia Catalana de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona (DOGC del 20 de juliol de 2007).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Jordi Llobet Domènech, sobre *Lectura i biblioteques populars. Model de col·lecció i lectura a les biblioteques populars de la Mancomunitat de Catalunya: 1918-1922*. Universitat de Barcelona. Facultat de Biblioteconomia i Documentació (7 de maig de 2008).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Maria Carme Bernal, sobre *Roser de tot l'any. Dietari de pensaments religiosos*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (2009).

Vocal de la comissió nomenada per jutjar les proves del concurs per a la provisió d'una plaça de titular d'universitat («Filologia catalana»), de la Facultat d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona (2010).

President del tribunal nomenat per jutjar la tesi de doctorat de Maria Àngels Verdaguer, sobre *Flors del Calvari de Jacint Verdaguer : estudi i edició*. Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia (2012).

Membre del Comitè científic del IX Col·loqui Internacional Verdaguer: «1714. Del conflicte a la història i el mite, la literatura i l'art». Societat Verdaguer - Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic - Societat Catalana de Llengua i Literatura, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. (Barcelona – Vic – Folgueroles, 6 – 8 novembre de 2014).

Membre del Comitè científic del X Col·loqui Internacional Verdaguer: «Escriptures il·luminades». Societat Verdaguer - Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic - Societat Catalana de Llengua i Literatura, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. (Barcelona – Vic – Folgueroles, 9 – 11 novembre de 2017).

11. Altres mèrits

Redactor (1968-1969) i cap (1969-1971) de la secció de Lexicografia de la *Gran enciclopèdia catalana*.

Membre del jurat del Premi Pere Labèrnia de lexicografia. Fundació Salvador Vives i Casajoana (1976 i 1978).

Membre del consell de redacció de la revista *Els Marges* (1977-1990).

Editor dels *Estudis de llengua i literatura catalanes oferts a R. Aramon i Serra en el seu setantè aniversari* (4 volums = *Estudis Universitaris Catalans*, XXIII-XXVI; 1979-1984).

Vocal del jurat del Premi Joan Santamaria de narració (1981 i 1987).

Membre del consell de redacció de l'*Anuari Verdaguer* (1986-1988).

Membre del jurat del Premi de Poesia “Abraxas”, de Calella (1989 i 1990).

Membre del consell assessor de la revista *Els Marges* (1990-).

Director de la Biblioteca de Catalunya (1 de juny de 1990 - 31 de desembre de 1999).

Membre fundador de la Societat Verdaguer (1990).

Membre de la Junta de Govern de la Institució de les Lletres Catalanes (1991-1999).

Editor, en col·laboració, de les *Actes del Col·loqui Internacional sobre la Renaixença*, 2 vols. (=“Estudis Universitaris Catalans”, XXVII i XXVIII), Barcelona, Curial, Edicions Catalanes, 1992-1994.

President del jurat del Premi “Salvador Espriu 1993” de Poesia, organitzat per l'Ajuntament de Santa Coloma de Farners.

Membre de la Comissió Organitzadora dels actes commemoratius del naixement de Jacint Verdaguer i Angel Guimerà i de la mort de Josep Yxart, en el marc d'“El segle Romàntic. 1995”.

Membre del Consell de Govern del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (1996-1999).

Membre del jurat dels Premis Serra d'Or. Recerca (1996-).

Editor, en col·laboració, d'*El Segle Romàntic. Actes del Col·loqui sobre el Romanticisme. Vilanova i la Geltrú, 2, 3 i 4 de febrer de 1995*, Vilanova i la Geltrú, Biblioteca Museu Víctor Balaguer, 1997.

Editor, en col·laboració, d'*El Romanticisme a Catalunya. 1820-1874*. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura; ECSA [Pòrtic], 1999.

President de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Cultural. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya (2000-2003)

Assessor del *Diccionari de la literatura catalana* de la Fundació Enciclopèdia Catalana (2000-2008).

Comissari, en col·laboració, de les exposicions “Verdaguer. Un geni poètic” i “Verdaguer: edicions i editors”, organitzades pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Biblioteca de Catalunya, amb motiu del centenari de la mort de Jacint Verdaguer (2002).

Patró vitalici de la Fundació Francesc Pujols, de Martorell (2002).

Membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica (7 d'abril de 2003).

Membre electe de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (14 de juny de 2006).

Membre numerari de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (12 de juny de 2014).